

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم

DŽINOVÉ, IBLÍS A ŠEJTÁNI aneb ZÁKLADY „ISLÁMSKÉ DÉMONOLOGIE“

The Jin Iblis

METODOLOGICKÉ POZNÁMKY

- Proč „Islámská démonologie“
- Nutnost hermeneutického přístupu a zachování zásad komparace
- Emické a etické interpretace a hranice mezi nimi
- Přístupy k fenoménu: antropologické, sociologické, evolucionistické, kognitivní ...
- Zkreslení poznatků: orientalizmus, pizza efekt
- Představy o džinech jako model vztahu mezi kulturami a vírou: islám a jeho islamikáty

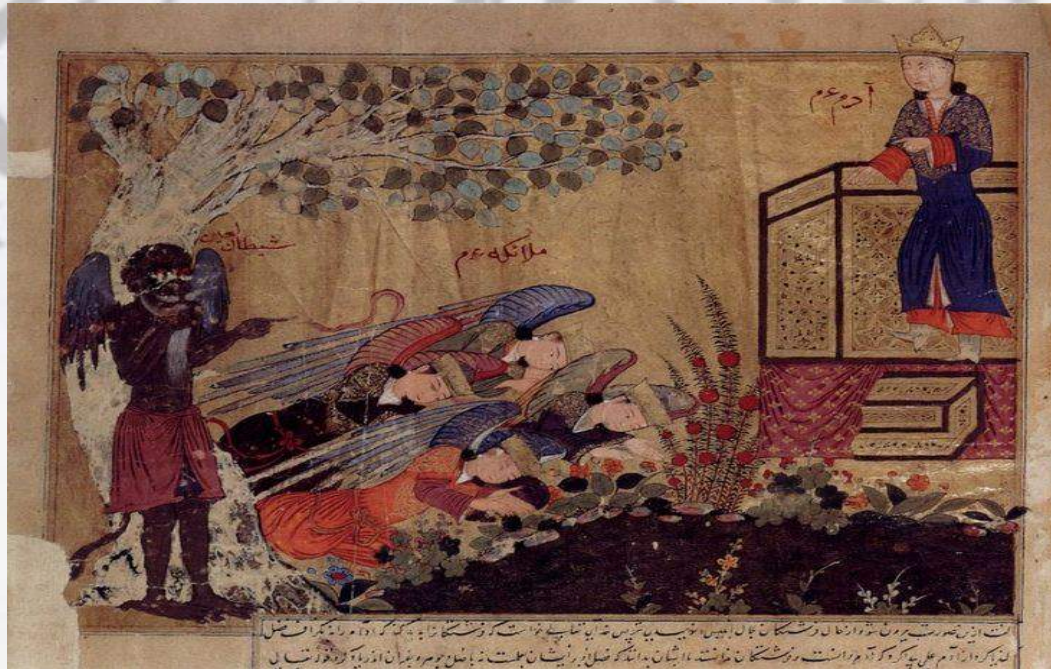
KDO JSOU الجن DŽINOVÉ

- Neviditelné (etymologie - skrytý) živé bytosti (rodí se, jedí, pijí, milují, množí se a umírají) stvořené z plamene ohně bez dýmu ještě před lidmi
- Jsou nadaní rozumem a svobodnou vůlí, alesou vůči lidem inferiorní – následují jejich víry a zjevení a budou souzeni
- Vstupují do interakce s lidmi (ale mají to zakázáno) – dotyk, sihr, posedlost, únos, vztah
- Dokáží měnit svůj tvar
- („space-shifters“):
- Podoby: hadi, psi, lidé, hmyz

الشيطان - IBLÍS إبليس KDO JE ŠEJTÁN?

- Praotec džinů, jako je praotcem lidí Adam, jméno od beznadějnosti
- Základní antropogonický mýtus Koránu: Iblís se odmítá poklonit Adamovi a je svržen a proklet
- Iblís je Boží nepřítel, zapřísáhl se škodit lidem a svádět je různými způsoby a přes různé cesty.
- Další jména – Podvodník (الغورون al-Gharúr), Našeptavač (الوسواس al-Waswás), Pokradmý (الخناس al-Channás)

KDO JSOU شياطين ŠEJTÁNI

- Zlí džinové, ale i zlí lidé, spojenci, pomocníci Iblíse, termín šejtán – odvržený, kdo je daleko (hebr. יָרֵחַ paralela s řec. διάβολος)
- القرين al-karín: džin nebo šejtán – souputník
- الخبث al-chubsu a الخبائث al-chabáis: špinaví šejtáni mužského a ženského pohlaví, vyskytující se na nečistých místech (toalety)
- Některá zvířata (osli) je mohou spatřit
- Proč Alláh dopustil jejich existenci? – protiklad zla, zkouška pro lidi, manifestování dobra a některých Božích vlastností, důvod pro zázraky proroků a divy Bohu blízkých

NĚKTERÉ IBLÍSOVY DĚTI

- الشبر as-Sebr (doslova Zkáza) zodpovídá za neštěstí. Ponouká lidi k tomu, aby podléhali panice a zoufalství
- الأعور al-A'wer (dosl. Jednooký) přivádí lidi ke smilstvu
- مسوط Musewwat (dosl. Bičovaný) je zodpovědný za lži.
- داسم Dásim (přibližně Ztučňovatel) má za úkol rozvracet manželství
- زلنبور Zulunbúr má na starosti podvodné obchody
- ولهان Welhán našeptává pochybnosti a vnáší nejistotu při uctívání
- تمریح Temríh (příbl. Ten, který dá zapomenout přehnaným veselím), jenž ponouká lidi, aby mrhali svým časem a odkládali své povinnosti.
- مقلاص Muklás (příbl. Ztenčovatel), svádí sázkaře a hazardéry
- أقبض Akbad (příbl. Uchvatitel), ukládá na zemi šejtánská vejce, z nichž se pak líhnou další

IBLÍS-ŠEJTÁN V KULTURÁCH ISLAMIKÁTŮ

- Lidová orální kultura
- Arabská a perská poezie
- Představy posvátné historie – vliv israílíját (Iblís jako padlý anděl)
- Díla tzv. adabové literatury – Tisíc a jedna noc, Medžnún a Lejla, Šáhnáme, Iskendernáme
- S kolonializmem a globalizací přiblížení zobrazení západnímu stylu

IBLÍS-ŠEJTÁN V POPULÁRNÍ KULTUŘE

- Turecké horory: Şeytan (Metin Erksan, 1974) – inspirace *Exorcistou*
- Hasan Karacadag:
 - Semum (2008)
 - Dabbe (série) – dům poslední džiny (2006-2014)
 - Ifrit'in Diyeti: Cinnia (2016)
- Šíří se do celého světa, dabované a překládané – *globální pop culture*

POSEDNUTÍ DŽINY A ŠEJTÁNY

- Příklady:
- <https://www.youtube.com/watch?v=QfXxwk307vY>
- <https://www.youtube.com/watch?v=3CWMdo65KdY>
- <https://www.youtube.com/watch?v=vXnzYyDMuLU>
- O fenoménu posednutí a magie viz podrobněji zde:
- <http://e-islam.cz/sites/default/files/dzinni,%20exorcizmus.pdf>

**Děkuji za
pozornost!**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ

فَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ

مَلِكِ النَّاسِ إِلَهِ الْعَالَمِينَ
مُنْتَهَى الْعَرْشِ الْعَلِيِّ
الَّذِي يُوسِّسُ فِي صَالِحِ
النَّاسِ مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ

مُنْتَهَى مَا خَلَقَ وَمُنْتَهَى
عَاسِقِ إِذَا وَقَبَ وَمُنْتَهَى
بُتْرِ النَّفَقَاتِ فِي الْعَقْلِ
وَمُنْتَهَى حَاسِدِ إِذَا حَسَدَ